

Het koningschap van Abimelech heeft slechts drie jaar geduurd¹, maar is wel vol van moord en doodslag. Een bizar einde van de regeringsperiode van Gideon en zijn zoon.

Richteren 10 begint met "Na Abimelech". Het luidt een nieuwe fase in. Er volgen twee korte beschrijvingen van richters, die in totaal voor 45 jaren van rust en vrede hebben gezorgd. Wat een verschil met het voorgaande.

Tola

Tola staat op om te verlossen. Maar we lezen niets over een vijand.

Wellicht is er geen buitenlandse vijand, maar strijdt Israël meer tegen zichzelf door de chaos waarin het terecht is gekomen tijdens het bewind van Abimelech.

Hij komt uit Issaschar (= "beloning"). De betekenis van de naam van hem en van zijn vader zijn onzeker, maar zijn grootvader heet Dodo (= "geliefde, vriend").

Tola is de eerste richter uit Issaschar, een stam die eerder een toegewijde bondgenoot van Debora en Barak is geweest².

Ondanks deze mooie achtergrond blijft hij niet in het grondgebied van Issaschar, maar woont in het gebergte van Efraïm. Daar wordt hij ook begraven.

In de gelijkenis van Jotam is Abimelek de doornstruik³, maar deze Tola (en later ook Jaïr) lijkt op de olijfbboom, vijgeboom of wijnstok. Er wordt weinig van hem gezegd, maar hij functioneert op de plaats die de Heer hem geeft, ook al is dat buiten zijn eigen erfdeel. Hij blijft daar trouw tot aan zijn dood.

Daarin lijkt Tola natuurlijk ook op de Heer Jezus, die bij Zijn komen in de wereld maar één ding zegt en voor ogen houdt: "Zie, Ik kom om Uw wil te doen, o God"⁴.

Maar eigenlijk zou elke christen zo'n trouw en toewijding aan de dag moeten leggen, tot aan het eind⁵.

¹ Richteren 9 : 22

² Richteren 5 : 15

³ Richteren 9 : 16

⁴ Hebrëeën 10 : 7

⁵ Hebrëeën 13 : 7

Jaïr

Jaïr (= "lichtgever") komt uit Gilead, en in tegenstelling tot Issaschar heeft Debora in haar overwinningslied geen goed woord over voor de bewoners van deze landstreek. Samen met Ruben, Dan en Aser hebben ze geen vinger uitgestoken om Israël te helpen met het verdrijven van de Kanaänieten⁶.

Maar nu is het anders!

En daarmee lijkt deze Jaïr op een vroegere naamgenoot, die zo'n 200 jaar eerder het gebied Gilead veroverde⁷. 23 dorpen werden toen naar hem vernoemd⁸.

Daarna blijft het jaren stil, en dan staat er weer een Jaïr op, ook in Gilead en ook nu dragen 30(!) dorpen zijn naam. God vindt dat zo belangrijk dat die dorpen deze naam dragen "tot op de huidige dag"!

De kerkgeschiedenis is vol met momenten waarop het licht van Gods Woord (weer) volop gaat schijnen, met als gevolg dat de omgeving verandert.

De begintijd van de gemeente is wellicht het meest opvallend. Het evangelie verspreidt zich in korte tijd vanuit Jeruzalem door de hele toenmalige wereld.

Maar daarna komt er een terugval en wordt het stil. Soms jarenlang. En ineens werkt de Geest van God weer op een manier die doet terugdenken aan de tijd van de eerste gemeenten.

Het gaat altijd om hetzelfde licht uit Gods Woord en er ontstaan 'dorpen' die alleen maar naar dat licht genoemd willen worden.

- 30 zonen, 30 ezelhengsten en 30 dorpen

Jaïr heeft 30 zonen. Een toelichting over de gezinsomstandigheden, zoals bij Gideon⁹, krijgen we hier niet.

Het enige dat wij moeten weten is dat deze vader aan elk van zijn zonen een ezelhengst en een dorp heeft gegeven.

⁶ Richteren 5 : 15 - 16

⁷ Numeri 32 : 41; Deuteronomium 3 : 14

⁸ 1 Kronieken 2 : 22

⁹ Richteren 8 : 30

De leeftijd waarop zo'n jongen zijn ezelhengst en (later?) zijn dorp kreeg, doet er ook niet toe.

Als de Heer Jezus eeuwen later op een ezelsveulen de stad Jeruzalem binnenrijdt, en daarmee de profetie van Zacharia vervult¹⁰, dan doet Hij dat nederig en op een lastdier¹¹. Dat maakt de functie van een ezelhengst duidelijk: de nadruk ligt op het dragen van een last.

Jaïr heeft zijn zonen al jong geleerd om lasten te helpen dragen.

De dorpen van Jaïr heten in het Hebreeuws Havoth-Jaïr, en dat betekent letterlijk "*levens van Jaïr*". Het is alsof het leven van Jaïr zichtbaar wordt in de manier waarop elke zoon zijn dorp beheert, ook nadat Jaïr gestorven is. Ja, zelfs tot op de huidige dag ziet God in die dorpen het leven van Jaïr terug.

De Heer Jezus bereidt Zijn discipelen voor op de tijd dat Hij niet meer bij hen zal zijn. Zij moeten het licht verder dragen op het arbeidsveld dat zij zullen krijgen.

Op hun beurt kennen Petrus en Johannes elk hun volgende generatie¹², christenen met wie zij een bijzondere band hebben.

Paulus is één van de grote lichtdragers, en door zijn prediking zijn duizenden tot geloof gekomen. Enkelen daarvan zijn voor hem heel bijzonder en hij beschouwt hen als zijn eigen kinderen: Timotheüs¹³, Titus¹⁴ en Onesimus¹⁵.

Hij 'verwekt' hen niet alleen, maar hij voedt hen ook op door een voorbeeld voor hen te zijn, zodat zij zelf een 'mens Gods' worden, tot alle goed werk ten volle toegerust¹⁶.

Paulus zorgt dus ook voor een volgende generatie, die zijn taak kan overnemen.

Als het goed is zijn zij dan geen kopie van Paulus geworden, maar van Christus¹⁷.

Elke dienstknecht van de Heer zal beseffen dat zijn taak een keer ophoudt.

Maar ook in het gezinsleven is het voorbeeld van Jaïr belangrijk.

Ons huis is in ieder geval een terrein dat de Heer aan onze zorg toevertrouwt. Het is goed om onze kinderen op jonge leeftijd vertrouwd te maken met de Heer Jezus en het Woord van God. Later zullen zij hun eigen 'dorpen' hebben, waar hopelijk het licht van de Heer verder kan stralen.

Gilead in problemen

Na deze twee richters gaat het weer helemaal mis. Het wordt erger dan het ooit geweest is. De afgoden van alle omringende volken zijn met open armen ontvangen en worden door het hele land vereerd¹⁸.

Daardoor levert God hen weer over in de handen van vijanden, die hen 18 jaar lang vertrappen, vooral in het Overjordaanse, dus in het land Gilead¹⁹.

Zodra de vijanden de Jordaan oversteken om ook de rest van Israël te bezetten, beginnen zij tot de Heer te roepen.

Merkwaardig! Net alsof de ellende in het Overjordaanse een soort ver-van-mijn-bed show is voor de overige Israëlieten, terwijl ze zo dichtbij wonen. Alleen de Jordaan ligt tussen hen in.

Sommige christenen wekken de indruk dat de ellende van andere gelovigen hen niet zo raakt. Zeker wanneer die door eigen schuld in de problemen zijn gekomen. Totdat... zij er achter komen dat zij geen haar beter zijn. En dan is er paniek. Wie had gedacht dat hen ook zoiets ergs zou overkomen? Dat is toch alleen maar voor die ander, die niet zo geestelijk is, of die zo duidelijk tekort schiet?

Het is niet leuk, maar wel heel heilzaam om te ervaren dat we niets beter zijn dan anderen op wie we (misschien onbewust) hebben neergekeken.

Met alle ellende gaan we dan tot de Heer, want Hij is als Enige in staat om uit te redden.

¹⁰ Zacharia 9 : 9

¹¹ Mattheüs 21 : 1 - 7

¹² 1 Petrus 5 : 13, 1 Johannes 2 : 1

¹³ 1 Timotheüs 1 : 2, 2 Timotheüs 1 : 2

¹⁴ Titus 1 : 3

¹⁵ Filemon : 10

¹⁶ 2 Timotheüs 3 : 10 - 17

¹⁷ 1 Korinthe 11 : 1

¹⁸ Richteren 10 : 6

¹⁹ Richteren 10 : 8

Een verandering

In paniek roept het volk tot de Heer om verlossing, maar deze keer verwijst de Heer hen door naar hun eigen favoriete afgoden²⁰. Ze hebben immers jarenlang en voor de zoveelste keer Hem verlaten?

Toch volgt het volk de suggestie van de Heer niet op. Het lijkt erop dat ze het zinloze van de afgodendienst weer begrijpen. Ze buigen zich diep voor de Heer neer.

Bovendien gooien zijn hun afgoden weg en gaan de Heer weer dienen. "Toen kon Hij hun ellende niet langer aanzien"²¹.

God kan niets doen zolang wij zaken in ons leven koesteren, waarvan we heel goed aanvoelen dat die tussen God en ons instaan. Dat zijn onze afgoden. Dat is de bron van veel ellende. En daar is niemand te goed voor.

De Jordaan, de doodsrivier, wijst op ons sterven en opstaan met Christus, waarna we het hemelse land binnen kunnen trekken²².

We kunnen voor ons idee aan de goede kant van de scheidslijn staan en in eigen ogen zó geestelijk zijn dat we neerkijken op anderen die dat in onze ogen niet zo zijn. We kunnen zelfs denken dat wij toch niet zo diep kunnen zinken...

Niemand is te goed om op een bepaald moment de deur te openen voor de één of andere afgod. En dat keer op keer, terwijl we steeds weer tot de Heer roepen.

Dan kan er een moment komen dat Hij eerst duidelijkheid wil zien. Zijn we bereid om alles tussen Hem en ons overboord te gooien?

²⁰ Richteren 10 : 14

²¹ Richteren 10 : 16

²² Kolosse 2 : 12, 3 : 1 - 3